

Vår saksbehandler
Tom Christensen, tlf 32808702

Saksgang:

Beh.nr.	S.type	Behandles av	Utvalgssaksnr	Møtedato
1	Å PS	Hovedutvalget for regionalutvikling	007/07	13.02.07

Høringsuttalelse til NOU 2006:18 "Et klimavennlig Norge"

Vedlegg:

- 1 Høringsuttalelse til NOU 2006:18 "Et Klimavennlig Norge"
- 2 NOU 2006:18 "Et klimavennlig Norge" (dette er ikke kopiert opp)

Miljøverndepartementet har i brev av 28.11.06 lagt NOU 2006:18 "Et klimavennlig Norge" ut til offentlig høring.

Buskerud fylkeskommune samarbeider med Oslo kommune og Akershus fylkeskommune om gjennomføring av Klima- og energihandlingspakke for Osloregionen, og Klimasamarbeidet har utarbeidet forslag til en felles høringsuttalelse til meldingen.

Forslag til vedtak:

Hovedutvalg for regionalutvikling stiller seg bak Klimasamarbeidets høringsuttalelse datert 1. februar 2007 og forventer at Regjeringen aktiv følger opp forslagene og supplerer med virkemidler som også støtter opp om de lokale initiativer.

Buskerud fylkeskommune, 1. februar 2007
John Fredrik Wallace
utviklingssjef

Bakgrunn for saken

Miljøverndepartementet har i brev av 28.11.06 lagt NOU 2006:18 "Et klimavennlig Norge" ut til offentlig høring. "Lavutslipputvalget" ledet av Jørgen Randers avleverte sin rapport til departementet den 4.oktober 2006.

Utvalgets oppgave var å utrede hva som må gjøres for at Norges utslipp av klimagasser skal reduseres med 50-80 prosent innen 2050.

Buskerud fylkeskommune samarbeider med Oslo kommune og Akershus fylkeskommune om gjennomføring av Klima- og energihandlingspakke for Osloregionen.

Overordnet mål for dette arbeidet er:

Osloregionen skal redusere sine klimagassutslipp i overensstemmelse med Kyoto-protokollens mål for Norge uten å øke elektrisitetsbruken utover dagens nivå.

Det har derfor vært naturlig å vurdere utvalgets rapport og forslag i lys av Osloregionens arbeid, og Klimasamarbeidet har utarbeidet et forslag til en felles høringsuttalelse datert 1.februar 2007.

Hovedkonklusjoner

Klimasamarbeidet ser positivt på innholdet i NOU 2006:18 og forventer at Regjeringen aktiv følger opp forslagene og supplerer med virkemidler som også støtter opp om de lokale initiativer.

Klimasamarbeidet er positive til Utvalgets anbefalinger og er tilfreds med at disse inneholder svært mange av de tiltakene som Osloregionen har identifisert som nødvendige for å nå en langsiktig bærekraftig utvikling.

Osloregionen vil gjerne bidra til at Norge blir et mer lønnsomt lavutslippssamfunn fram mot 2050, men understreker at det krever en endring av både lokale og nasjonale virkemidler.

Klimasamarbeidet oppfordrer Regjeringen til å følge opp Utvalgets rapport og den nasjonale klimapolitikken på følgende punkter:

- Det må synliggjøres hvordan det ambisiøse trendbruddprosjektet, massiv innfasing av lavutslippsteknologier, skal gjennomføres. Hvilke endringer i virkemidlene må gjøres for at målet skal nås?
- Kommunene som arena for norsk klimapolitikk synliggjøres og Regjeringen må spille på lag med kommunene om dette.
- De lokale (kommunale) initiativer må følges opp med tilrettelegging, bla. lovhjemler og finansierungsordninger, som gjør det mulig å oppnå de nødvendige utslippsreduksjoner.
- Det bør etableres sektorvise delmål for utslippsreduksjoner slik det er gjort for Osloregionen, dvs. innenfor rammen av kostnadseffektiv gjennomføring.
- Det bør innføres positive virkemidler slik at det blir enkelt og naturlig å velge de teknologiske løsningene som gir de laveste klimagassutslippene, og generelt gir lave miljø- og helsebelastninger. Et klimatiltaksfond som går på tvers av forskjellige sektorer for å oppfylle nasjonale klimamål kan være et slikt virkemiddel, jf. svenske KLIMP eller klimainvesteringsprogrammet.

Konklusjon:

Hovedutvalg for regionalutvikling stiller seg bak Klimasamarbeidets høringsuttalelse og forventer at Regjeringen aktiv følger opp forslagene og supplerer med virkemidler som også støtter opp om de lokale initiativer.

utskrift fra Hovedutvalgets protokoll av 13.02.07
15.02.07 Liv-Pu. Fossberg

PS 007/07 Høringsuttalelse til NOU 2006:18 "Et klimavennlig Norge"

-----Inndelingsskift (fortløpende)-----

Forslag til vedtak:

Hovedutvalg for regionalutvikling stiller seg bak Klimasamarbeidets høringsuttalelse datert 1. februar 2007 og forventer at Regjeringen aktiv følger opp forslagene og supplerer med virkemidler som også støtter opp om de lokale initiativer.

-----Inndelingsskift (fortløpende)-----

Behandling i Hovedutvalget for regionalutvikling - 13.02.2007:

Avstemming:

Utviklingssjefen forslag ble vedtatt med 10 mot 1 (Frp) stemme.

-----Inndelingsskift (fortløpende)-----

Vedtak i Hovedutvalget for regionalutvikling - 13.02.2007:

Hovedutvalg for regionalutvikling stiller seg bak Klimasamarbeidets høringsuttalelse datert 1. februar 2007 og forventer at Regjeringen aktiv følger opp forslagene og supplerer med virkemidler som også støtter opp om de lokale initiativer.

41

Vedlegg

til:

03/01738-77

Oslo
KommuneBuskerud
fylkeskommuneAkershus
Fylkeskommune

Klimasamarbeidet i Osloregionen
--

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep,
0030 Oslo

Deres ref	Vår ref	Dato
200501786	Xxxx	Oslo 01.02.07

Høringsuttalelse til NOU 2006:18 "Et klimavennlig Norge."

Vi viser til brev fra Miljøverndepartementet 28.11.06 om offentlig høring av NOU 2006:18 "Et klimavennlig Norge.", og avgir med dette vår høringsuttalelse.

Vi ser fram til departementets og Regjeringens oppfølgingen av lavutslippsutvalgets forslag og anbefalinger, samt forslag og kommentarer fra høringsrunden.

Hovedkonklusjoner

Klimasamarbeidet ser positivt på innholdet i NOU 2006:18 og forventer at Regjeringen aktiv følger opp forslagene og supplerer med virkemidler som også støtter opp om de lokale initiativer.

Klimasamarbeidet er positive til Utvalgets anbefalinger og er tilfreds med at disse inneholder svært mange av de tiltakene som Osloregionen har identifisert som nødvendige for å nå en langsiktig bærekraftig utvikling.

Osloregionen vil gjerne bidra til at Norge blir et mer lønnsomt lavutslippssamfunn fram mot 2050, men understreker at det krever en endring av både lokale og nasjonale virkemidler.

Klimasamarbeidet oppfordrer Regjeringen til å følge opp Utvalgets rapport og den nasjonale klimapolitikken på følgende punkter:

- Det må synliggjøres hvordan det ambisiøse trendbruddprosjektet, massiv innfasing av lavutslippsteknologier, skal gjennomføres. Hvilke endringer i virkemidlene må gjøres for at målet skal nås?
- Kommunene som arena for norsk klimapolitikk synliggjøres og Regjeringen må spille på lag med kommunene om dette.
- De lokale (kommunale) initiativer må følges opp med tilrettelegging, bla. lovhjemler og finansieringsordninger, som gjør det mulig å oppnå de nødvendige utslippsreduksjoner.
- Det bør etableres sektorvise delmål for utslippsreduksjoner slik det er gjort for Osloregionen, dvs. innenfor rammen av kostnadseffektiv gjennomføring.
- Det bør innføres positive virkemidler slik at det blir enkelt og naturlig å velge de teknologiske løsningene som gir de laveste klimagassutslippene, og generelt gir lave miljø- og helsebelastninger. Et klimatiltaksfond som går på tvers av forskjellige sektorer for å oppfylle nasjonale klimamål kan være et slikt virkemiddel, jf. svenske KLIMP eller klimainvesteringsprogrammet.¹

¹ Naturvårdsverket skriver følgende: "Riksdagen har hittills avsatt 1,24 miljarder kronor till klimainvesteringsprogram (Klimp). Bidrag till investeringsprogram som Klimp bygger på samverkan mellan nationell och lokal nivå och kan stimulera kommuner, företag och andra aktörer att göra långsiktiga investeringar som minskar miljöbelastningen och uppmuntra lokalt engagemang och lokala initiativ. Klimp bidrar till att nå det svenska klimatmålet genom att minska utsläppen av växthusgaser, stärka det lokala klimatarbetet och samla och sprida kunskaper och erfarenheter om klimainvesteringar."

Lokal klimapolitikk og sektorvise delmål

Osloregionen har gjennom flere år arbeidet med å identifisere tiltak og virkemidler for å redusere klimagassutslippene fra denne regionen. I Osloregionen bor ca 25 prosent av Norges befolkning, og en betydelig del av transportarbeid og næringsliv foregår innenfor og gjennom denne regionen.

Klimasamarbeidet i Osloregionen startet opp i 1999 som et svar på Miljøverndepartementets og Statens forurensningstilsyns invitasjon til å utarbeide lokale klima- og energistrategier. Samarbeidet mellom Oslo kommune, Akershus og Buskerud fylkeskommuner er ledet av politisk styringsgruppe. Det er gjennom disse 7 årene utarbeidet og politisk behandlet og vedtatt en felles strategi og handlingspakke for reduksjon av klimagasser og omlegging av energibruken. Vedtakene knyttet til handlingspakken og den videre oppfølgingen av disse er vedlagt (vedlegg 1).

Hovedmålet er at Osloregionen skal redusere sine klimagassutslipp i overensstemmelse med Kyotoprotokollens mål for Norge uten å øke elektrisitetsbruken utover dagens nivå (dvs. 1997-nivå). Det betyr at Osloregionens utslipp 2010 (2008-2012) ikke skal være høyere enn +1 prosent i forhold til 1990-nivå.

I tillegg ble det satt delmål for sektorene transport (mobile kilder), oppvarming (stasjonær energibruk) og avfallshåndtering. Utslipp fra avfallsdeponier og annen sluttbehandling av restavfall reduseres med minst 30 prosent i forhold til 1997-nivå (tilsvarende 28 prosent lavere utslipp enn i 1990/91). Utslipp fra mobile kilder skal ikke øke i forhold til 1997-nivå (tilsvarende 21 % høyere utslipp enn i 1990/91). Utslipp fra energibruk til oppvarming reduseres med minst 35 prosent i forhold til 1997-nivå (tilsvarende 25 prosent lavere utslipp enn i 1990/91).

Det langsiktige målet er å halvere det samlede utslippet, dvs. 50 reduksjon, i forhold til dagens nivå, innen 2030.

Klimasamarbeidet har tidligere gitt innspill til lavutslippsutvalget blant annet ved en åpen høring arrangert i Oslo rådhus, innlegg ved miljøvernleder Guttorm Grundt, Oslo kommune, og ved innlegg i Lavutslippsvalgets kommentarstafett ved Stig Hvoslef, Akershus fylkeskommune (vedlegg 2). Vi vil med dette gi utfyllende kommentarer til utvalgets arbeid og sluttrapportering, NOU 2006:18.

Vi håper også at våre innspill vil gi verdifulle momenter til utformingen av Regjeringens forslag til "Sektorvise klimahandlingsplaner", og utformingen av den generelle klimapolitikken framover.

Vi oppfordrer Regjeringen gjennom arbeidet med de sektorvise handlingsplanene til å etablere sektorvise delmål slik det er gjort i Osloregionen. *Delmålene i Osloregionen er etablert på bakgrunn av gjennomgang av utslippsutvikling, tilgjengelige tiltak og tiltakskostnader.* På denne måten ble delmålene basert på at de mest kostnadseffektive tiltakene innenfor hver sektor blir gjennomført først.

Utvalgets mandat – var det for snevert?

Vi er av den oppfatning at utvalget har gjennomført et grundig og godt dokumentert arbeid i henhold til sitt mandat. Det er en rekke interessante muligheter som trekkes opp og konklusjonene gir grunn til optimisme.

Imidlertid mener vi at utvalget fikk et for snevert mandat. Dette medførte at utvalget ikke fikk anledning til å gå inn i en grundig drøfting av virkemidler og analyser av hvordan tiltakene skal settes i verk/gjennomføres. En utvikling som gir en utslippsreduksjon til et nivå som kun er 1/3 av dagens nivå, er et grunnleggende trendbrudd i forhold til de siste 100 årenes kontinuerlige vekst i klimagassutslipp. Hvordan skal dette trendbruddet gjennomføres? Hvordan får man folk flest og industrien til å fase inn de tekniske løsningene som er nødvendig? Hvordan må virkemidler utformes? Hva må til i form av omlegging av skatter og avgifter, tilskudd, krav- og regelverksordninger, informasjon, kunnskap, merking av varer og tjenester, osv., osv.?

Utvalget viser til at teknologien eksisterer eller er relativt enkel å utvikle, og ikke minst den er ikke spesielt kostbar. Det utvalget ikke har fått anledning til, er å sannsynliggjøre hvordan det ambisiøse trendbruddprosjektet skal gjennomføres. Etter vår oppfatning er dette en stor svakhet for arbeidet, og en særdeles viktig oppfølgingsoppgave nå i etterkant.

Utvalgets framskrivninger og forutsetninger om effektiviseringer

Utvalget forutsetter en generell produktivitetsbedring på ca 1 prosent per år, dvs. at man i perioden fram til 2050 forutsetter at man kan produsere nesten dobbelt så mye med samme innsatsfaktorbruk som nå. Samtidig forutsetter utvalget en vekst i privat og offentlig forbruk med nesten 2 prosent per år i perioden (BNP-vekst).

Historiske tall for BNP-veksten er høyere enn dette så Utvalget ser for seg en dempet vekst de kommende 40 årene. Samlet sett betyr dette likevel at effektiviseringsgevinsten blir mer enn spist opp av den underliggende veksten i forbruket, og at klimagassutslippene og energibruk vil øke. Utvalgets løsning på denne situasjonen er sterk innfasing av teknologi basert på ikke fossile energibærere samt CO₂-rensing og deponering. Innfasingen av ny teknologi skal skje som del av naturlig utskiftningstakt, og det forutsettes at majoriteten i privat og offentlig sektor til en hver tid velger de beste tekniske løsningene (fra og med i dag?). Dette er et trendbrudd i forhold til dagens forbrukerpolitikk og bruk av virkemidler.

De foreslåtte løsninger - tiltakene

Klimasamarbeidet i Osloregionen er tilfreds med at ambisjonene og målsetningene er så vidt ambisiøse som en 2/3 reduksjon fram til 2050. Dette er i tråd med Osloregionens langsiktige målsetning om en 50 prosents reduksjon innen 2030. Det regionale vedtaket understreker Osloregionens vilje til å bidra til en nasjonal og langsiktig bærekraftig utvikling.

Klimasamarbeidet konstaterer at utvalgets forslag til tiltak er i tråd med de løsninger som er identifisert som de viktigste tiltakene gjennom arbeidet med Osloregionens Klima- og energistrategi og som er vedtatt gjennomført i Klima- og energihandlingspakken. Tiltakene i handlingspakke oppsummeres nedenfor.

Transport

- Samordnet areal og transportplanlegging. Et utbyggingsmønster som danner grunnlaget blant annet for en styrking av de kollektive transportløsninger som demper veitrafikkveksten og gir bedre lønnsomhet i fjernvarmeutbygging
- Effektivisering av gods- og varetransport ved samordnede IKT-løsninger
- Øke andelen miljøvennlige kjøretøy (best tilgjengelig teknologi)
- Mobilitetsplanlegging, veiledningstjeneste, for offentlig og private virksomheter
- Bidra til overgang til lav- og nullutslippsteknologier innen transportsektoren (utprøving av ny teknologiske løsninger som hydrogen-brenselcelle-el-motor)
- Innfasing av biodrivstoff (og andre renere drivstoff)
- Forsterket opplæring i øko-kjøring, samt holdningskampanjer
- Hastighetsreduksjoner (gir lavere drivstofforbruk)
- Vurdere nærmere tiltak på skipstrafikken og flytrafikken

Oppvarming/kjøling:

- Tilskudd til mer effektive vedovner
- Tilskudd til ENØK i eksisterende bygningsmasse
- Forsere utbyggingen av fjernvarmenettet og øke tilknytningen
- Konvertere ca 3500 oljekjeler til biokjeler innen 2010 (av ca 27.000 oljekjeler i regionen)
- Utvide ordningen "effektiv oljefyring"
- Skjerpe energirammekravene til nybygg
- Krav om vannbåren varme ved nybygg og totalrehabilitering i alle kommunale og fylkeskommunale bygg større enn 250 m²
- Krav om energisertifisering ved omsetning av eiendom og etablering av en ordning med energiregnskap for boligselskaper.

Avfallshåndtering:

- Miljøeffektivisering og økt energigjenvinning fra avfallsforbrenning
- Redusere utslipp fra deponier ved å optimalisere driften av uttaksanlegg for deponigass (som består av ca 50 % metan), etablere nye uttaksanlegg, bedre overdekningen av gamle deponier (metanoksiderende overdekning)

Det er i tillegg i Oslo kommune gjort vedtak om økt kildesortering, blant annet av våt-organisk avfall og plast, og økt materialgjenvinning til andre miljøvennlig bruksmåter.

Det er positivt at utvalgets anbefalinger inneholder svært mange av de tiltakene som Osloregionen har identifisert som nødvendige for å nå en langsiktig bærekraftig utvikling. Kommunene som arena for den nasjonale klimapolitikken er imidlertid i veldig liten grad synliggjort. Dette bør i det rettes på i regjeringens forslag til ny klimapolitikk. Lavutslippsutvalgets anbefalinger lar seg ikke gjennomføre uten at de lokale

myndigheter (kommuner og fylkeskommuner) støtter opp om forslagene og er aktive ved gjennomføringen av dem.

Klimasamarbeidet understreker at flere av de tiltak som Utvalget peker på krever en kombinasjon av lokale og nasjonale virkemidler for at de skal bli gjennomført på den brede basisen som Utvalget forutsetter for sitt lavutslippssamfunn. Regjeringen må derfor følge opp de lokale initiativer og tilrettelegge med de rette lov hjemler og finansieringsordninger som gjør det mulig å nå de ambisiøse målene om utslippsreduksjoner.

Kostnader og virkemidler

En utslippsreduksjon på mellom 50 og 80 prosent av 1990-nivå er et ambisiøst mål. Utvalget har vist at dette er mulig innenfor kjente teknologiske løsninger, og til akseptable kostnader. Vi er enige i at Lavutslippsutvalgets *forslag til løsninger er gjennomførbare, men ser også at Utvalget er svært optimistisk når det gjelder implementering og innfasing. Utvalget har etter vår oppfatning i for liten grad drøftet hvordan implementeringen og innfasingen av ny teknologi skal foregå. Vi savner derfor en gjennomgang og anbefalinger om valg av virkemidler, for eksempel nye finansierings- og støtteordninger, som vil sikre at innfasingen av ny teknologi og omlegging av energibruk skjer. Utvalget peker på at et mer effektivt samfunn er et mer lønnsomt samfunn.*

Osloregionen vil mer en gjerne bidra til at Norge blir et mer lønnsomt lavutslippssamfunn fram mot 2050. En rekke tiltak er avhengig av at lokale aktører er villige til å gjennomføre omleggingen til lavutslippsteknologier og i tillegg endre noe på sine vaner og vante handlingsmønstre. Begge deler krever enn betydelig tilrettelegging fra lokale, regionale og statlige myndigheter.

Mange års erfaring med CO₂-avgiften og andre miljøavgifter indikerer at det ikke vil være tilstrekkelig med kun marginale avgiftsendringer. Det er nødvendig både med "pisk og gulrot" hvis regjeringen ønsker å få til det trendbruddet som Lavutslippsutvalget mener er nødvendig.

Klimasamarbeidet har størst tro på de positive virkemidlene i denne sammenhengen. Det må bli enkelt og naturlig for forbrukerne (offentlig og privat virksomhet) å velge de teknologiske løsningene som gir de laveste klimagassutslippene og generelt gir de laveste miljø- og helsebelastningen. På denne bakgrunn vil Klimasamarbeidet oppfordre Regjeringen til å etablere positive virkemidler som for eksempel fjerner investeringsbarrierer, påser at riktig informasjon om produktet er lett tilgjengelig, tilrettelegger slik at de beste valgene kan foretas uten at man er spesielt opptatt av klimaproblemstillingen.

En slik ordning kan være et klimatiltsktsfond, jf. svenske Klimp eller klimainvesteringsprogrammet (omtalt i fotnote 1). Et slik fond kan etableres for å minske risikoen ved miljøinvesteringer i kommunene og andre aktører, og slik at lavutslippsteknologier hjelpes fram til å bli standardløsninger til konkurransedyktige markedspriser. Klimasamarbeidet i Osloregionen oppfordrer derfor regjeringen til å opprette et slikt fond for både offentlige og private aktører som ønsker å velge lavutslippsløsninger til tross for at de per i dag er noe mer kostbare. Vi tror at dette er nødvendig for å få til den omfattende innfasingen av lavutslippsteknologier og det trendbruddet som Utvalget har skissert i sitt scenario.